
Liberál na deseti židlích

Liberál na deseti židlích

EKONOM

5.11.2009, rubrika: Politika & byznys, strana: 34, autor: Jan Štětka

Někdejší místopředseda Unie svobody Petr Matějů získal díky Topolánkovi mimořádný vliv.

Věda a školství

Jako politik v boji o moc zkrachoval, jako expert na vzdělávání moc oklikou přece jen získal.

Sociolog Petr Matějů, který byl v letech 1998–2002 poslancem a místopředsedou neúspěšné Unie svobody, se díky premiérovi Mirku Topolánkovi stal šedou eminencí českého školství a vědy. Obsadil tolik vlivných funkcí, že to budí podezření ze střetu zájmů. Ba co hůř i rozpaky nad tím, zda svoje posty kvalitně zvládne.

Působí totiž jako předseda Grantové agentury ČR, současně je členem vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace, poradcem ministryně školství Miroslavy Kopicové, pracovníkem ministerského odboru koncepcí a analýz, tamtéž je i garantem projektu Reforma terciárního vzdělávání. Kromě toho stihá šéfovat oddělení sociologie vzdělání a stratifikace v Sociologickém ústavu Akademie věd, vlastní soukromou výzkumnou agenturu ISEA a sedí i v orgánech vzdělávacích institucí (například Vysoká škola Škoda Auto).

Jakub Fischer to jistí Někteří politici ODS a TOP 09 počítají dokonce s tím, že by se mohl stát ministrem pro zvažovaný resort vědy a vysokých škol. »A víte o někom lepším?« prohlásil před svědky například Karel Schwarzenberg.

Kritici profesora Petra Matějů poukazují na to, že ačkoli je v akademických sférách etickým zvykem nepřekračovat 1,4 pracovního úvazku, hyperaktivní školský reformátor má míru úvazků mnohem vyšší.

Jde o práci v grantové agentuře (roční odměna 202 tisíc korun) a o devadesátiprocentní úvazek v Sociologickém ústavu. V resortu školství už sice Matějů není náměstkem ani šéfem odboru, přesto má podle sdělení Ondřeje Gabriela z tiskového odboru ministerstva částečný úvazek. Tým reformního projektu, jehož je stále garantem, však čerpá mnohamilionovou dotaci z evropských strukturálních fondů.

Pikantní je, že apoštol školského liberalismu amerického stříhu si v Sociologickém ústavu jako jediný udržel smlouvu na dobu neurčitou, takže nemusí procházet atestacemi. V době svého placeného poslancování si navíc dlouho odmítal plný úvazek snížit.

Podle zdroje z ministerstva právě Matějů letos v létě prosadil, aby pokračování projektu Reformy terciárního vzdělávání místo něj vedl docent Jakub Fischer, proděkan fakulty informatiky Vysoké školy ekonomické a syn úřednického premiéra Jana Fischera.

Čímž si Matějů šikovně rozšířil portfolio svých politických ochránců.

Kopicová se bez něj neobejde Největší pochybnosti však vzbuzuje fakt, že Matějů se do pozice šedé eminence vědeckého světa vyšplhal díky nadstandardní podpoře Mirka Topolánka a Miroslavy Kopicové.

Právě ona totiž učinila bývalého poslance po svém prvním nástupu na ministerstvo v září 2006 náměstkem. »Ministryně byla hlavou, jenže krkem, na němž se otáčela, byl Matějů,« popsal situaci zdroj, který tam v té době působil.

Druhého května 2007 se pak Matějů stal místo končícího Martina Řimana i členem vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace řízené Topolánkem.

Volba nového vedení Grantové agentury ČR loni v prosinci se z oficiálních dokumentů jeví jako selanka. Předsedou navržen Matějů, předsedou zvolen Matějů. Tak přímočaré to ale nebylo. Proti Matějů byl navržen Ivan Netuka. Zatímco Matějů měl podporu pouze z ministerstva školství a z Národohospodářského ústavu Akademie věd, Netuku si přálo 31 ústavů akademie plus rektori vysokých škol i odstupující vedení agentury. Avšak marně.

První hlasování o Netukovi bylo nerozhodné, pět hlasů pro, pět proti, tři se zdrželi. Když však přítomný Topolánek podpořil Matějů (slovy »zejména z důvodů jeho zkušeností a dobré týmové práce«), nerozhodní se rozhodli ustoupit a Matějů vyhrál. Stanul tak v čele mocné organizace, která ročně rozdělí vybraným vědcům zhruba 1,5 miliardy korun.

Na válečné stezce Přítom málokterá veličina má v našem akademickém světě tak kontroverzní pověst jako devětapadesátiletý Matějů.

Kariéru sociologa, vnucujícího české vědě mechanicky pojaté principy zásluhovosti a výkonnosti, lemují od začátku 90. let ostré spory s kolegy o ovládnutí Sociologického ústavu.

Například jeho bývalý ředitel Michal Illner lituje, že potíže s podřízeným nedokázal vyřešit včas. »Teď stojí proti celé akademii,« říká.

»Jako odborníka si ho vážím, ale arogantní způsoby, kterými prosazuje své myšlenky, jsou až kontraproduktivní,« popsal týdeník Ekonom své zkušenosti s jeho působením na ministerstvu školství bývalý ministr Ondřej Liška, který se Matějí pro neustálé spory zbavil (leč ministryně Kopicová ho letos na jaře znovu povolala do úřadu).

Působení Matějí kritizuje i bývalý předseda Akademie věd Rudolf Zahradník. »Ve vládní Radě pro výzkum, vývoj a inovace mají vedoucí roli lidé kumulující mnoho funkcí. Ti všichni si přejí vytvořit hybrid reálného socialismu a kapitalismu pro umožnění toku státních peněz do soukromých podniků,« bere si Zahradník na mušku funkcemi ověšeného profesora. Reformní úvahy o rozptýlení fungující Akademie věd k fakultám či podnikům jsou podle něj »vysloveně ničemné, vpravdě kriminální«. A i zřízení ministerstva pro vědu je podle Zahradníka nepotřebné, šlo by prý jen o »příspěvek do CV ministra«.

Profesor na cestách Teď je autor odmítnuté **Bílé knihy** reformy vysokého **školství** a vyznavač**školského** či spolupráce vysokých škol s průmyslem ve válce s ústavu Akademie věd. Ty proti jeho redukčním plánům vedou protestní akci »Věda žije«.

Týdeník Ekonom položil otázky ohledně jeho kariéry i Petrovi Matějí, avšak marně.

»Ve spěchu, který mám, vám nyní na tyto otázky neodpovím. Možná, až se vrátím z cest,« uvedl Matějí v pondělí poté, co přiletěl z Tokia. Úvahy o ministerstvu vědy označil podrážděně za drb, který není pravdivý.

***

Někteří politici ODS a TOP 09 sní o Petrovi Matějí coby ministrovi nového resortu vědy a vysokých škol.

Kariéra Petra Matějí

1976–1998: pracovník Sociologického ústavu Akademie věd, po roce 1989 působení v USA a spory s vedením ústavu i akademie. 1998–2002: poslanec a místopředseda US. 2006–2007: náměstek ministryně školství Miroslavy Kopicové, později šéf analytického odboru a autor reformy terciárního vzdělávání. 2007: na návrh premiéra Mirka Topolánka členem vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace. 2008: na Topolánkuv návrh předsedou Grantové agentury ČR.